

BOGDAN KLEPACKI
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

MARIA OCHAŁ
Akademia Rolnicza
w Lublinie

ORGANIZACJA RYNKU ŚWIEŻYCH OWOCÓW I WARZYW W UE ORAZ POTRZEBY DOSTOSOWAWCZE W POLSCE*

Rynek ogrodniczy w Unii Europejskiej, o którym wiedza w Polsce jest realnie niewielka, w porównaniu do rynków innych produktów rolniczych, uzyskuje bardzo małe wsparcie finansowe. Regulowany jest on przez dwa systemy, z których pierwszy obejmuje owoce i warzywa świeże, a drugi produkty przetworzone. W opracowaniu zajmujemy się tylko rynkiem produktów świeżych.

1. Prawne regulacje dotyczące rynku owoców i warzyw świeżych

Wspólna organizacja rynku świeżych owoców i warzyw została ustanowiona w 1972 roku Rozporządzeniem Rady 1035/72, które określało zasady organizacji tego rynku, mechanizmy interwencji rynkowej oraz reguły handlu z krajami trzecimi. Wszystkie te elementy były ze sobą powiązane i stanowiły system pozwalający osiągnąć cel główny, jakim było wspieranie dochodów producentów owoców i warzyw oraz umożliwiający regulację wielkości i struktury produkcji. Zgodnie z postanowieniami tego Rozporządzenia podstawowym elementem wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw były ceny. Wspieraniu dochodów producentów służyło prowadzenie interwencji rynkowej w formie wycofania towarów z rynku i wypłacaniu za nie rekompensat z budżetu Unii, a w krytycznych sytuacjach skupowanie nadwyżek przez państwo. Choć system ten obejmował niewielką liczbę produktów (jabłka, gruszki, pomarańcze, mandarynki, cytryny, winogrona stołowe, brzoskwinie, kalafiory i pomidory), był

* Badania wykonano w ramach grantu KBN 5 PO 6 J 011 16.

bardzo kosztowny i doprowadził do znacznych nadwyżek produkcyjnych. Wynikało to m.in. z tego, że ogrodnicy w niektórych krajach produkowali owoce i warzywa w celu wycofania towaru z rynku i uzyskania rekompensaty, która pokrywała im koszty produkcji.

Rosnące koszty systemu interwencji, nadużywanie go przez producentów, istotny wzrost podaży oraz zmiana ogólnych warunków gospodarowania w wyniku postępującego procesu globalizacji, a także zmiany w sektorze owoców i warzyw (sposoby produkcji, dystrybucji, wymagań klientów) wywołały potrzebę zmian wspólnej organizacji tego rynku.

Zmienione zasady wspólnej organizacji rynku świeżych owoców i warzyw obowiązujące od 1997 roku zostały wprowadzone Rozporządzeniem Rady 2200/96, które obejmuje:

- wymagania jakościowe dla produktów sprzedawanych na rynku wewnętrznym Unii i przeznaczonych na eksport,
- organizacje producentów, które aktywnie uczestniczą w kształtowaniu rynku, a których tworzenie i funkcjonowanie jest wspierane przez Unię,
- zasady prowadzenia interwencji na rynku, w tym wycofywania produktów i wypłacania rekompensat za towar wycofany,
- zasady wymiany handlowej z krajami trzecimi obejmujące system barier poza taryfowych, premie eksportowe oraz licencje eksportowe i importowe,
- kontrolę na szczeblu krajowym i na szczeblu Unii.

Zasadniczo nie zmienił się zakres zagadnień objętych wspólną organizacją rynku, ale inna stała się waga poszczególnych instrumentów interwencji rynkowej, jak również szczegółowe regulacje dotyczące stosowania mechanizmów interwencyjnych.

2. Tendencje zmian we wsparciu finansowym rynku owoców i warzyw świeżych

Wspólna polityka Unii Europejskiej w zakresie owoców i warzyw świeżych ewoluje w kierunku przesuwania środków pomocowych z bezpośredniego wspierania cen i dochodów producentów na wspieranie koncentracji produkcji, jej efektywności i jakości. Służy temu powiązanie wszelkich form pomocy kierowanych do producentów z przestrzeganiem przez nich ściśle określonych norm jakościowych produktów ogrodniczych oraz adresowanie pomocy finansowej wyłącznie do oficjalnie uznanych i zatwierdzonych przez władze Wspólnoty organizacji producentów. Tylko poprzez organizacje producentów możliwe jest korzystanie ze środków pomocowych przez producentów nie będących członkami tych organizacji.

Wspieranie koncentracji produkcji i poprawy jej jakości ma służyć przede wszystkim obniżaniu cen produktów ogrodnich, przy jednoczesnym wzroście dochodów, przede wszystkim poprzez działania dostosowawcze do zmian w funkcjonowaniu rynku. Jest to bardzo istotne wobec spodziewanej dalszej liberalizacji w obrotach światowych produktami rolnymi, w tym produktami ogrodnimi. Jak często podkreśla się, konkurencja na rynkach międzynarodowych w coraz większym stopniu będzie się dokonywała w sferze cen i jakości produktów.

Zmiany wspólnej polityki w zakresie produktów ogrodnictwa znajduje odzwierciedlenie w rozdysonowaniu środków funduszy Wspólnoty przeznaczonych na wsparcie tego sektora (tabela 1).

W roku 2001 wydatki na wspieranie tworzenia i działalności organizacji producentów wyniosły 307,3 mln EURO wobec 148,7 mln EURO w 1996 r. Również wydatki związane z bezpośrednim wspieraniem dochodów producentów obniżyły się z 330,7 mln EURO do 137,5 mln EURO. Obniżone będą także rekompensaty za wycofanie z rynku owoców i warzyw świeżych (tabela 2).

Wycofanie produkcji nie może być pełne, stąd ustalono maksymalny poziom, jaki może dotyczyć tego wycofania (tabela 3).

3. Wymagania jakościowe wobec owoców i warzyw

Ze względu na fundamentalne znaczenie we wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw w Unii Europejskiej wymagań jakościowych oraz roli organizacji producentów, zagadnieniom tym należały poświęcić więcej uwagi.

Wspólne standardy jakości, zgodnie z Rozporządzeniem 2200/96, mogą być wprowadzone dla każdego produktu lub grup produktów objętych wspólną organizacją rynku owoców i warzyw. Stosowanie jednolitych, obligatoryjnych wymagań jakościowych ma na celu wyeliminowanie z rynku produktów o niezadowalającej jakości oraz dostosowanie jakości owoców i warzyw do wymagań konsumentów. Ich stosowanie ułatwia wymianę handlową oraz pozwala gromadzić duże partie jednolitego towaru, a jednocześnie jest jednym z czynników regulujących podaż poszczególnych produktów. Unia Europejska podjęła więc decyzję o zbliżeniu własnych wymagań do norm Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, czego efektem było zniesienie w 1998 r. możliwości dopuszczenia do obrotu produktów klasy III.

W UE wspólne standardy jakości obowiązują dla 35 produktów, w tym 21 gatunków warzyw. Produkty, dla których określono wspólne wymagania jakościowe mogą być dostarczone do obrotu w obrębie Wspólnoty tylko zgodnie z tymi wymaganiami. Obowiązują one na wszystkich szczeblach obrotu krajowego, czyli producenta, pakującego, hurtownika, pośrednika, detalistę oraz na etapie transportu. Za przestrzeganie wymagań jakościowych odpowiedzialny jest właściciel produktu, to znaczy osoba dysponująca nim w danym momencie.

Tabela 1

**Wydatki z budżetu UE na wspieranie sektora owoców, warzyw
i ich przetworów (w mln ECU)**

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki z budżetu UE w latach [mln EURO]					
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
1.	Pomoc dla organizacji producentów	148,7	215,1	245,8	276,6	307,3	307,3
2.	Wycofywanie produktów z rynku przez organizacje producentów	1,0	5,1	4,9	4,7	4,5	4,3
3.	Projekty pilotażowe	1,5	1,5	1,0	1,0	0,5	0,5
4.	Darmowa dystrybucja	5,5	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
5.	Wspieranie produkcji orzechów	105,0	100,0	101,3	102,1	104,1	75,1
6.	Refundacje eksportowe owoców warzyw świeżych	98,5	92,2	85,9	79,6	73,3	67,0
7.	Finansowanie zespołu inspektorów	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
8.	Wspieranie przetwórstwa brzoskwini, gruszek i fig	107,6	107,6	107,6	107,6	107,6	107,6
9.	Wspieranie przetwórstwa suszonych winogron	136,7	141,8	147,3	144,9	142,9	141,4
10.	Wspieranie przetwórstwa pomidorów	366,9	373,5	373,5	373,5	373,5	373,5
11.	Wspieranie przetwórstwa owoców cytrusowych	189,4	186,5	182,9	179,3	175,7	172,1
12.	Refundacje eksportowe przetwarzanych owoców i warzyw	14,5	13,6	12,6	11,7	10,8	9,9
13.	Inne formy pomocy w przetwórstwie (m.in. dotacje obszarowe)	35,1	47,8	55,0	59,1	63,2	62,3
14.	Razem owoce, warzywa świeże, przetwory	1533,7	1495,3	1250,1	1526,3	1520,6	1454,4

Źródło: Fruit and Vegetable Markets. December 1996.

Tabela 2

**Rekompensaty za wycofywanie wybranych świeżych owoców i warzyw
w Unii Europejskiej**

Gatunek	Poziom rekompensat w latach [EURO/100 kg]					
	1997/1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	Od 2002
Jabłka	10,69	10,32	9,94	9,56	9,18	8,81
Gruszki	10,18	9,82	9,46	9,10	8,75	8,39
Brzoskwinie	14,65	13,92	13,18	12,45	11,72	10,99
Morele	18,90	17,95	17,01	16,06	15,12	14,17
Kalafiory	9,34	8,88	8,41	7,94	7,48	7,01
Pomidory	6,44	6,12	5,80	5,47	5,15	4,83

Źródło: Rozporządzenie Komisji 2200/96 z 28 października 1996 r. (OJ L 297, 21 listopada 1996 r.).

Tabela 3

Maksymalny odsetek produkcji, który może być w Unii Europejskiej przedmiotem wycofywania z rynku w %

Rok gospodarczy	Jabłka i gruszki	Melony i arbuzy	Owoce cytrusowe	Pozostałe
1997/1998	50	10	35	50
1998/1999	45	10	30	45
1999/2000	40	10	25	40
2000/2001	30	10	20	30
2001/2002	20	10	15	20
Od 2002	8,5	10	10	10

Źródło: Rozporządzenie Komisji 2200/96 (OJ L 297/96).

Dozwolone są pewne odstępstwa od wymogu przestrzegania standardów na rynku wewnętrznym, między innymi w odniesieniu do produktów sprzedawanych bezpośrednio konsumentom, w gospodarstwie, gdy konsumpcja produktów wynika z silnej lokalnej tradycji, gdy produkty dostarczane są na rynki hurtowe położone na obszarze produkcji oraz transportowane do punktów obróbki wstępnej, pakowania i do magazynów na tym samym obszarze. Normy jakościowe mogą być czasowo uchylane odpowiednimi rozporządzeniami Komisji w okresach niedoborów na rynku poszczególnych produktów lub ich nadmiaru.

Wspólne standardy jakości obowiązują także w eksporcie produktów do krajów trzecich, przy czym możliwe są tu odstępstwa, jeżeli wymagania rynków docelowych są inne. Również towary importowane muszą odpowiadać tym wymaganiom.

Wdrożenie do produkcji standardów jakościowych dla produkowanych w Polsce owoców i warzyw jest obecnie zasadniczym problemem krajowej gospodarki ogrodniczej. Należy go rozwiązać zarówno bezpośrednio w gospodarstwach, jak i w trakcie obrotu, czyli w drodze od producenta do konsumenta. Dostosowywanie się do standardów unijnych wymaga działania na dwóch płaszczyznach – legislacyjnej, będącej domeną rządu i parlamentu oraz podejmowanych przez samych producentów. W celu dostosowania polskich rozwiązań prawnych do legislacji Unii Europejskiej przygotowano ustawę o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, która umożliwia wprowadzanie norm Europejskiej Komisji Gospodarczej dotyczących owoców i warzyw mocą rozporządzeń wydanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Przygotowana jest już większość aktów prawnych odpowiadających Rozporządzeniom UE, dotyczących wymagań jakościowych. Powyższą ustawą powołano do życia i określono zasady funkcjonowania nowej jednostki kontrolnej. Proces upowszechniania

i wdrażania wymagań jakościowych, tak ze względów finansowych, jak i techniczno-organizacyjnych jest trudniejszy niż proces legislacyjny.

Dostosowywanie się do unijnych standardów jakościowych nie oznacza jednak tylko wdrożenia w praktyce wszystkich zasad klasyfikacji, sortowania i przygotowania towaru do sprzedaży. Przede wszystkim oznacza osiągnięcie co najmniej takiego poziomu jakości, jaki powyższe standardy określają. Konieczne jest więc poprawienie jej już na etapie produkcji. Wymaga to właściwego doboru odmian, stosownie do warunków produkcji i przeznaczenia, bardzo dobrej znajomości całego procesu technologicznego, dostosowania go do lokalnych warunków glebowo-klimatycznych, a następnie bardzo ścisłego jego przestrzegania. Jakość owoców i warzyw zależy w bardzo dużym stopniu od odpowiedniego momentu siewu i zbioru oraz terminów i jakości wykorzystania wszystkich zabiegów uprawowych. Uzyskanie jakości na poziomie jaki uzyskują producenci unijni wymaga ponadto stosowania nowoczesnych technik w zakresie przygotowania produktów do sprzedaży, a to z kolei często łączy się ze skalą produkcji oraz z wysokimi nakładami inwestycyjnymi.

Proces wdrażania unijnych wymagań jakościowych musi zacząć się od podniesienia świadomości producentów o potrzebie podnoszenia jakości oraz stosowania wspólnych norm i korzyści z tego płynących w warunkach rosnącej konkurencji oraz rosnącej koncentracji popytu przez odbiorców, wymagających dużych i jednorodnych partii towaru. Obecnie tylko część polskich ogrodników zdaje sobie sprawę z nieuchronnych wymagań, jakimi wraz z integracją z UE objęte będą produkowane w kraju owoce i warzywa.

Dodać należy, iż ze względu na brak prowadzenia od wielu lat kontroli jakości szczególnie na rynku wewnętrznym, znajomość właściwych norm wśród uczestników rynku jest niewielka. Wejście do Unii bez wcześniejszego przygotowania stawia naszych producentów w gorszej pozycji konkurencyjnej, a w wielu przypadkach uniemożliwi wprowadzenie towaru do obrotu. Ponadto, wymagania te muszą zostać upowszechnione wśród wszystkich uczestników obrotu.

4. Organizacje producentów owoców i warzyw

Kolejnym ważnym elementem procesów dostosowawczych jest tworzenie umocowanych prawnie organizacji producenckich. Unia Europejska stawia organizacjom producentów cały szereg warunków, których spełnienie jest konieczne aby uzyskać status uznania lub wstępnego uznania. Organizacja producencka uznana przez Wspólnotę może uzyskać wsparcie finansowe w dwóch formach:

- a) rekompensata za produkty wycofane z rynku,
- b) dopłata do funduszu operacyjnego.

Zgodnie z nową polityką fundusze Wspólnotowe przeznaczone na rekompensaty będą stopniowo przez Unię obniżane, natomiast główną formą pomocy finansowej udzielanej organizacjom producenckim będzie dopłata do funduszu operacyjnego. Celem tych działań jest wzrost koncentracji i efektywności produkcji, co powinno prowadzić do obniżenia cen produktów ogrodnich, a w konsekwencji poprawy konkurencyjności tych produktów na rynku światowym.

Podkreślić należy, iż korzyści z przystąpienia do UE odnoszą jedynie producenci zgrupowani w uznanych przez władze unijne organizacjach producenckich. Od stopnia rozwoju tych organizacji w Polsce zależy nie tylko skala dostępu do funduszy pomocowych Wspólnoty, ale także możliwość konkurowania z silnymi ekonomicznie i organizacyjnie gospodarstwami ogrodniczymi Wspólnoty.

Spośród producentów, którzy pozostaną poza organizacjami szansę utrzymania się na rynku będą mieli jedynie producenci dysponujący gospodarstwami o bardzo dużej skali produkcji i dużych zasobach kapitałowych. Rola pozostałych gospodarstw sprowadzi się do zaopatrzenia rynków lokalnych.

W Polsce od kilku lat prowadzi się różnorodne działania mające na celu zachęcenie producentów do łączenia się w organizacje prowadzące wspólną sprzedaż własnych owoców i warzyw. Proces ten przebiega jednak bardzo wolno. Obiektywną przeszkodą w tworzeniu organizacji producentów jest omawiane wcześniej ogromne rozdrobnienie upraw ogrodnich w kraju. Przy tak dużym rozdrobnieniu osiągnięcie stopnia zorganizowania rynku zbliżonego do istniejącego obecnie w UE będzie bardzo trudne. Dotyczyć to będzie zarówno liczby organizacji, jak i (a właściwie przede wszystkim) poziomu koncentracji produkcji w poszczególnych organizacjach.

Tempo tworzenia organizacji producentów będzie zależało w dużym stopniu od aktywności samych producentów owoców i warzyw oraz od postępu prac legislacyjnych i poziomu wsparcia udzielonego z budżetu państwa i z funduszy przedakcesyjnych, a następnie z funduszy wspólnotowych. Mimo tego, iż ciągle brak jest informacji na temat liczby grup producentów już funkcjonujących szacuje się, iż w 2003 roku może być w Polsce 250-300 organizacji, zagospodarowujących tylko niewielką część produkcji towarowej owoców i warzyw.

Działania w sektorze owoców i warzyw regulują w Polsce obecnie dwie podstawowe ustawy.

- „Ustawa z 15.09.2000 r o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw”, która dotyczy wszystkich sektorów polskiego rolnictwa, a więc i ogrodnictwa. Określa ona ogólne zasady organizowania się producentów rolnych w grupy i związki oraz zasady i warunki udzielania grupom pomocy finansowej przez państwo. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2001 r. określa wykaz produktów i grup produktów, dla których mogą być utworzone grupy producentów, minimalną roczną wielkość produkcji to-

warowej grup oraz minimalną liczbę członków grupy producentów rolnych (Dz. U. Nr 26 poz. 292).

- Szczegółowe zasady funkcjonowania grup producentów owoców i warzyw reguluje „Ustawa z dnia 29.11.2000 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz suszu paszowego”. Ustawa ta spełnia wymogi rozporządzenia ministra rolnictwa i weszła w życie z dniem 19.07.2001 r.

Bezpośrednią korzyścią z utworzenia organizacji producentów jest możliwość wsparcia finansowego z budżetu państwa i z funduszy Wspólnoty. Bardziej istotne są jednak korzyści ekonomiczne wynikające ze wzrostu jakości i koncentracji produkcji (wyższe ceny, lepsza pozycja negocjacyjna, większa szansa dostosowawcza wielkości i struktury produkcji do zapotrzebowania rynku krajowego i zagranicznego).

Według wielu ekspertów, aby sektor ogrodniczy był konkurencyjny, proces tworzenia organizacji producentów powinien zostać przyspieszony, przy jednoczesnym dążeniu do większej koncentracji produkcji w pojedynczych organizacjach.

Oprócz omówionych dwóch głównych problemów wymagających rozwiązań w ramach procesów dostosowawczych polskiego sektora owoców i warzyw do regulacji Unii Europejskiej należałoby zwrócić uwagę na konieczność utworzenia struktur instytucjonalnych zarządzających i nadzorujących system organizacji wspólnego rynku, budowę sprawnego systemu monitorowania rynku oraz opracowania bardzo precyzyjnej statystyki na szczeblu centralnym. Podkreślić należy, iż konieczność ścisłego przestrzegania wydatków poniesionych na wspieranie sektora ogrodniczego wymaga istnienia sprawnego aparatu kontroli i administrowania regulacji działających na obszarze rynku ogrodniczego.

5. Podsumowanie

Członkostwo Polski w UE wymagać będzie uporządkowania naszego rynku owoców i warzyw z zastosowaniem przepisów prawnych i mechanizmów rynkowych, które stosuje Unia. W dostosowaniu polskiego sektora owoców i warzyw do regulacji obowiązujących w UE najważniejszymi zagadnieniami są:

- wprowadzenie unijnych wymagań jakościowych,
- tworzenie umocowanych prawnie organizacji producenckich,
- wprowadzenie systemu wycofywania produktów z rynku i wypłacania rekompensat,
- budowa sprawnego systemu monitorowania rynku i zmiany w statystyce centralnej,
- budowa struktur instytucjonalnych zarządzających i nadzorujących funkcjonowanie tego systemu.

Spełnienie tych warunków będzie trudne z uwagi na niską sprawność ekonomiczną i organizacyjną polskiego ogrodnictwa i braku działań interwencyjnych na rynku ogrodniczym, a tym samym braku sprawnych struktur organizacyjnych mogących prowadzić monitorowanie rynku oraz kontrolę i administrowanie regulacji w obszarze tego rynku.

Dostosowanie polskiego ogrodnictwa do regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej wymaga od Państwa znacznego wysiłku organizacyjnego i finansowego. Powinien on przynieść jednak wymierne korzyści, gdyż wdrożenie w życie tych regulacji powinno przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności polskich ogrodników, przede wszystkim dzięki większej koncentracji produkcji i poprawie jakości produktów. Należy jednak podkreślić, iż także sami producenci, nie czekając na rozwiązania legislacyjne i wsparcie Państwa, powinni dążyć do zwiększania swej siły konkurencyjnej łącząc się w organizacje wspólnie działające na rynku oraz podnoszące jakość i wartość handlową swoich produktów. Jest to zadanie organizacyjnie i finansowo trudne, ale podejmując te zadania należy uwzględnić fakt, iż po integracji z UE tylko producenci spełniający wymagania stawiane im przez Unię, będą mogli korzystać ze wspólnotowych źródeł finansowania.

Załącznik. Wykaz głównych aktów prawnych regulujących wspólną organizację rynku owoców i warzyw w Unii Europejskiej:

1. Rozporządzenie Rady 2200/96/EC z 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw.
2. Rozporządzenie Komisji 411/97/EC z 3 marca 1997 r. określające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2200/96 w zakresie programów operacyjnych, funduszy operacyjnych i pomocy finansowej Wspólnoty.
3. Rozporządzenie Komisji 412/97/EC z 3 marca 1997 r. określające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2200/96 dotyczące uznawania organizacji producenckich.
4. Rozporządzenie Komisji 478/97/EC z 14 marca 1997 r. określające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2200/96 dotyczące wstępnego uznawania organizacji producenckich.
5. Rozporządzenie Komisji 659/97/EC z 16 kwietnia 1997 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2200/96 dotyczące systemu interwencji w sektorze owoców i warzyw.
6. Rozporządzenie Komisji 20/98/EC z 7 stycznia 1998 r. ustalające zasady Rozporządzenia Rady 2200/96 odnośnie udzielanej organizacjom producenckim posiadającym wstępne uznanie.

7. Rozporządzenie Komisji 1647/98/EC z 27 lipca 1998 r. nowelizujące Rozporządzenie 411/97/EC ustanawiające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2200/96 w zakresie programów operacyjnych, funduszy operacyjnych i pomocy finansowej Wspólnoty.
8. Rozporządzenie Rady 2201/96 z 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku przetworzonych owoców i warzyw.
9. Rozporządzenie Komisji 504/97/EC z 19 marca 1997 r., ustalające szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady 2201/96 w zakresie systemu pomocy finansowej dla produkcji przetworzonych owoców i warzyw.
10. Rozporządzenie Rady (UE) Nr 2699/2000 z 4 grudnia 2000 wprowadzające poprawki do Rozporządzenia (UE) Nr 2200/96 w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw oraz Rozporządzenia (UE) Nr 2201/96 w sprawie wspólnej organizacji rynku przetworów.

BOGDAN KLEPACKI, MARIA OCHAŁ

ORGANIZACJA RYNKU ŚWIEŻYCH OWOCÓW I WARZYW W UE ORAZ POTRZEBY DOSTOSOWAWCZE W POLSCE

STRESZCZENIE

W opracowaniu przedstawiono ważniejsze zagadnienia prawne, regulujące funkcjonowanie rynku owoców i warzyw świeżych w Unii Europejskiej. Omówiono wsparcie rynku tych produktów, wymagania jakościowe, a także znaczenie organizacji producentów, wskazano działania niezbędne w Polsce, dla osiągnięcia rozwiązań stosowanych w UE.

BOGDAN KLEPACKI, MARIA OCHAŁ

THE ORGANISATION OF FRESH FRUITS AND VEGETABLE MARKET IN EU AND NEEDS OF ADJUSTMENT IN POLAND

SUMMARY

The main law regulation of fresh fruits and vegetable in European Union in the paper was presented. There are showed the financial support, the quality standards, and the role of producers organisations. Additionally, the needs of adjustment in polish market to European regulations was presented.